

Q.N. 524, 24.

B. 1

~~no. 269.~~



ORATIO

DE PLATONE HABI

ta a Cunrado Lago, cum deo

cerneret titulum Magia

sterij quibusdam

studiosis.

Anno.

M. D. XXXVIII.

VITTEBERGAE.



ORATIO

DE PLATONE HABIT

in Gymnasio

et in

schola

publica

Anno

M. DC. LXXXVIII.

VITTBURGAE.



D
a
lun

lid
fe
E
m
te
ef
bi
co
gr
fu
ci

ORATIO

DE PLATONE HABITA

a Cunrado Lago cum decerneret titulum Magisterij quibusdam studiosis.



N deliberatione grauiſſima apud Thucydiden inquit rex Spartanus Archidamus, hanc eſſe patriæ diſciplinam, vt ciues non ſtudeant cal

liditate leges, aut vincere aut labefactare ſed ſine tergiuerſatione obtemperent. Exiſtimo autem non tantum Lacedæmonijs ſed omnibus ciuitatibus vbiq; terrarum, legum reuerentiam ſalutarem eſſe. Quod cum ita ſit, & mihi & vobis honeſtum eſt, tueri gradus in ſcholis conſtitutos, vt legibus, quæ non ſine graui cauſa nobis a maioribus traditæ ſunt, pareamus. Quare & veſtrum officium laudo, quod publici moris conſer-

A ij uandi

uandi causa huc conuenistis & peto, vt
meam orationem æquo animo audiatis
præsertim cum non sumptim mihi
has partes ingenij fiducia, sed necessita-
tem dicendi hoc loco nobis imponat offi-
cij ratio. Nescio quomodo alij sint
affecti, sed de meo animo hoc prædica-
re possum, hos cœtus scholasticos & con-
gressus nostros mihi multis de causis iu-
cundissimos esse. Iuuat enim videre hæc
quasi præsidia reipub. videlicet cū maio-
res natu, qui iam consilio et autoritate sua
regunt rempub. tum hunc florem iu-
uentutis, quæ posteritatem gubernatur
est, cui in his congressibus bene præ-
cari debemus, ac vota facere, vt Deus
hæc ornamenta vitæ, litteras, leges, re-
ligionem, conseruet. Venit etiam in men-
tem, cum omnium disciplinarum profes-
sores intueor, quantum vitæ decus sit,
integer artium chorus, Quare hos cœ-
tus ita celebrandos esse meminimus,
vt nos de celestibus donis, de reipub. de
nostro officio admoneant. Quid au-
tem magis decet in frequentia docto-
rum, quam de bonis rebus dicere ac au-
dire

dir
ris
am
fac
nia
vt
vt a
last
des
hist
tum
nos
one
pro
tea
stor
tare
cui
re p
qua
tat &
prof
aute
ris ne
mun
ad v

dire aliquid? qua in re, quia mei munere
ris ratio postulat, ut hic orationem habe-
am, valde optarim me posse vobis satis-
facere. Sed æquum est, vos dare ve-
niam dicentibus, si tamen dent operam
ut probetur vobis ipsorum studium, &
ut argumenta adferant honesta ac scho-
lasticis utilia. Porro magnopere pro-
dest doctorum & excellentium virorum
historias tenere. Nam & exempla eo-
rum, ac pericula & varij euentus multa
nos monent, de vita & moribus, & opini-
ones eorum formant iudicia discipulorum.
probo igitur consilium illorum, qui an-
tea hic doctissimorum hominum hi-
storias recitarunt. Et ut hos imi-
tarer orationem de Platone institui,
cuius studia, peregrinationes, consilia in
re pub. nosse & aliquo modo videre,
quale sit genus philosophiæ, quod trac-
tat & quid utilitatis adferat discipulis,
profecto multum prodest. Omittam
autem illa vulgaria encomia, quæ a gene-
ris nobilitate, aut à patriæ charitate su-
muntur. Nam cum hæc oratio habeatur
ad utilitatem discipulorum, de doctrinæ

A iij genere

genere prolixius dicendum erit. Sed vi-
tam antea breuiter exponam. Natus
est Plato Athenis mense Martio eo an-
no, quo vir eloquentissimus Pericles
mortuus est, ac fuit is annus tertius fu-
nestissimi belli, quod inter se græcæ ciui-
tates gerebant, quod Peloponnesiacum
dicitur. Materno genere a Solone or-
tus est. Patrimonium habuit amplum,
quare liberaliter institutus est ac literas
Arithmeticen, & Geometriam adoles-
cens didicit. Nam hæ artes Athenis
tradebantur initio pueris. Et quia inge-
nio valebat scripsit poemata & tragœdi-
as, Euripidis admiratione excitatus, cui
erat familiaris. Incidit enim adoles-
centia Platonis in tempus ciuitatis, non
quidem tranquillum, sed tamen non
triste, quanquam enim initia belli fuerant
inauspicata, et magnæ clades erant accep-
tæ, tamen postea annos circiter viginti
multæ res secundæ consecutæ iterum
erexerunt ciuitatem. Postea cum æ-
tas Platonis pene matura esset vel mili-
tiæ, vel ciuilibus muneribus, fortuna ci-
uitatis mutata obstetit, quo minus ad rem
pub.

pub. accederet. Erant enim domi ortæ
inter ciues pernicioſæ diſſenſiones. Has
ſecuta eſt clades foris, vbi à Lyſandro
victi ſunt Athenienſes, Deinde capta
ciuitas, quo anno Plato fuit natus annos
viginti tres. Tunc patria trifti ſeruitute
oppreſſa à Lacedemonijs & a triginta ty-
rannis, Plato cum haberet ingenium ab-
horrens a ciuilibus diſcordijs, & ab ar-
mis, & doctrinæ amans, ſecedendum ſi-
bi eſſe duxit, quia neq; opem adferre ru-
enti & deſſagranti patriæ poterat, neq;
in tam immani ſeruicia triginta tyranno-
rum, & aſſiduis tumultibus futurus erat
in tuto. Dicitur tamen ante patriæ ex-
cidium & ante ciuiles diſcordias militaſſe
ſe, ſed quia breue tyrocinium fuit, com-
memorari nihil opus eſt. In ſeceſſu au-
diuit Euclidem Megaris, eum opinor
cuius Geometria extat. Deinde cum
eo tempore in Italia floureret doctrina
Pythagoreorum, & magna in admirati-
one eſſet Architas Tarentinus, nauiga-
uit in Italiam, vbi Architam & Timeum
audiuit, de naturæ initijs, & opificio &
alia quædam phyſica diſputantes, quæ

A iij qualia

qualia fuerint ex libro quem inscripsit
Timæum estimari potest. Sunt enim
quædam physices initia, de ortu mundi,
de duplici motu cælesti, qui efficit vt ipse
inquit literam. X. de ordine planetarum,
de serie elementorum, de hominis ges-
neratione de natura humorum, de hu-
mani corporis membris, de anima,
de deo opifice naturæ. Hæc breui-
ter in Timæo complexus est, vbi etsi
sunt quædam ænigmata arithmetica,
tamē reliqua physica iudicat Galenus ab
Hippocrate sumpta esse, et hæc disputa-
tiones apud Platonem inhoatæ magis
sunt quam absolute. Nam nec motus
um cælestium ratio explicatur, nec anato-
mia est integra. Sed initia tamen lau-
do, & hoc genus physices, vtile esse cen-
seo, quod humorum naturas, & mem-
bra humani corporis describit. Itaq; sepe
Galenus Platonicas descriptiones mutus-
atur. In Italia vero tantisper hæsit donec
patriam recuperat Thrasybulus, & Co-
non adffictam rursus erexit, concussa po-
tentia Lacedemoniorum. Reuersus
igitur Plato audire Socratem cepit, cap-
tus

tus, vt videtur, eius sermonibus politicis.
Viderat .n. Socrates horribiles mutatio-
nes Atticæ ciuitatis, quæ hominē ingeni-
osū et cogitantē de hominū morib. & de
mirabilibus vitæ casibus, multa monent.
Vixit autē Socrates post restitutā patriæ
libertatem, ac Thrasybuli victoriam an-
nos circiter triginta, ac de futura Plato-
nis magnitudine nō obscure vaticinatus
est Socrates, qui ait se pridie, quam ad ip-
sū venisset Plato, somniasse, cygnū se in-
gremio tenere, qui deinde euolans in al-
tum, dulcissimos cantus ediderit. Hunc
cygnum ait Græcis Platonem futurum
esse. Cum igitur Socratem aliquandiu
audisset, nec contentus esset illis popula-
ribus disputationibus de vita & mori-
bus sed adiungendam esse censeret, do-
ctrinam de rerum natura, petiuit Aegy-
ptum habuitq; comites perigrinationis
Eudoxum, & poetam Euripidem.
Nec verō dubito, quin diuinitus hæc ac-
ciderint, vt hoc modo latius propagare-
tur vetus & erudita philosophia de mo-
tibus celestibus. Etsi enim Thales an-
tea particulam quandam eius doctrinæ

A v græ

Græcis tradiderat, tamen hæc rursus ex-
tincta erat. Quare optime meriti sunt
Plato & Eudoxus, qui eam non modo
ex aegypto in Græciam rursus aduexerunt,
sed etiam vt propagarent, audito-
ribus tradiderunt. Eudoxus vero reli-
quit etiam tabulas motuum, & anni or-
dinationem. Ita excitata hæc doctrina,
diu Græcorum studijs conseruata est,
cuius dignitatem atq; vtilitatem, si, vt de-
bemus, magnifacimus, his primis auto-
toribus profecto habenda est gratia.
Digna est etiam admiratione eorum vir-
tus, quod non dubitauerunt tam longin-
quas peregrinationes magno cum labore
et periculo suscipere, veritatis querendæ
causa. Quam acres in illorum animis,
stimuli, qualis enthusiasmus fuit ad in-
uestigandas res cognitione dignas?
Nos contra pudeat nostræ ignauitæ, qui
diuinitus donatas, & magno labore re-
pertas artes negligimus, & interire sinimus.
Excitemur ergo Platonis exem-
plo, primum vt artes honestas vere ame-
mus, & pericula laboresq; ad eas compa-
randas suscipere non recusemus, deinde
consili.

consilium imitemur. Adiungamus, vt
ipse fecit, ad morales disputationes, illam
arcanam de motibus cœlestibus doctri-
nam. Ac videte ad quem finem has
artes expetiuerit. Vtilitates publicas ipse
colligit alicubi, opus esse in hac ciuili vi-
ta temporum serie, & anni descriptione,
sed proprium discenti finem hunc consti-
tuit, vt inuestigatio naturæ ducat nos ad
agnitionem dei, & ostendat humanis
mentibus inditum esse lumen quoddam
diuinitus, quo vita regatur, vt deo obe-
diat, & eorum animos, qui deum agno-
scentes ei obtemperent postquam ex hac
vita discesserint, in luce admiranda atq̃
æterna apud deum victuros esse. Hæc
sunt Platonis verba in Epinomide. Hæc
adolescentes an non grauissime dicun-
tur? Nec ego tamen has sententias Euā-
gelio misceri volo, Sed teneant suum
locum, doctrina rationis est, quæ cum
recte philosophatur, cum vestigia diui-
nitatis in rebus querit, cum considerat
humanæ mentis naturam, peruenit ad
has metas, diuinitus propositas. Nam
Epicuri deliramenta procul a via deer-
rant

rant, & tollunt principia Physica, & obruunt noticiam de Deo impressam humanis mentibus, sed redeo ad historiam. Ex Aegypto reuersus Plato adfuit Socrati in iudicio, cūq; publice pro eo dicere cepisset, clamore factionis aduersariorum impeditus est, quare cum non audiretur, desinere coactus, præstitit in ceteris officijs Socrati fidem & constantiam dignam viro bono. Et quanta cum grauitate Socratem defensurus fuerit, si licuisset, indicat Apologia, quæ adhuc extat, in qua multa sapientissime dicuntur, contra arrogantiam hominum, qui Deum contemnunt, qui negant prouidentiam esse. Deinde addit multa de immortalitate, sapienti gratissimum esse discedere ex hac vita, ad illos viros, vbi de summis rebus certius doceri possit. Interfecto Socrate, cum accusatores ipsius insidiarentur amicis illius, Plato rursus secedendum sibi esse censuit. Profectus igitur in Siciliam venit ad Dionysium Tyrannum patrem Iunioris Dionysij, pulsi aliquanto post
ex

ex regno. Nam Siculis erant crebra cum
Atheniensibus commertia, horum le-
ges, studia, Siculi imitabantur. Et Ty-
rannus ipse ingenio pollebat, & græcis
studijs delectabatur. Sed erat ciuis Sira-
cusanus summę autoritatis Dion. Is Pla-
tonem hospitio excepit, vt eum differen-
tem de natura, & de re publica audiret,
sed sicut naturale dissidium est multa-
rum rerum, atq; animantium inter se,
Vini & Cicutæ, Cygni & Aquilæ,
Ita natium & implacabile odium est in-
ter se tyrannicarum naturarum & philo-
sophicarum. Ideo cum Plato liberius
reprehendisset in quibusdam rebus Dio-
nysij violentiam, Tyrannus eum inter-
fecturus erat. Sed exoratus a Dione vi-
tam ei concessit, sed ita, vt in seruitutem
addiceret cuidam Lacedemonio, iube-
retq; eum vendi. Auectus igitur Pla-
to in Aegina redēptus est a Dione minis
triginta, hoc est, trecentis coronatis, vt
nūc loquimur. Mortuo patre cum succe-
deret adolescens Dionysius, & præcipue
consilio Dionis regeretur, ac Dion iuue-
nile ingenium Dionysij ad virtutem, iu-

sticiã

sticiam, & moderationem, flectere do-
ctrina & autoritate sapientis viri vellet,
censuit vocandum esse Platonem. Etsi
priore exemplo erat admonitus Plato,
non posse coire amicitiam inter philoso-
phos & tyrannos, victus tamen ad-
hortatione Dionis in Siciliam redit. E-
rant auspicia aulicæ consuetudinis læta,
ciues omnes aureum quoddam seculum
sibi promittebant postquam gubernari
adolescens a Platone cepit. Audiebat
enim philosophum magno studio de
Deo, deq; immortalitate differentem, vt
epistolæ testantur quæ adhuc extant.
Porro hæc fundamenta sunt veræ virtu-
tutis, tenere rectam de deo & de immor-
talitate animorum sententiam. Hæc phi-
losophia regibus digna est. Tantum igi-
tur promouit Plato, vt illa atrox tyran-
nidis species prorsus tolleretur, prodibat
in publicum, versabatur cum ciuibus
rex non tyrannico satellicio stipatus, sed
doctissimis & nobilissimis ciuibus. Do-
mestica vita adolescentis non modo sine
turpitudine erat, sed etiam in optimis stu-
dijs agebatur. In imperio nihil crude-
liter

liter, nihil iniuste, nihil sine consilio bono-
rum virorum Dionis & Heraclidæ fie-
bat. Hæc tanta bona non tam Dioni
sui natura, quam vulgaris aularum pestis
invidia corrupit. Improbi quidam,
qui ut licentiam haberent scelerum desi-
derabant statum tyrannicum, & ad se re-
rum habenas trahere conabantur, excu-
so Dione. Quantum autem valeant
calumniæ, non modo in aulis, sed etiam
apud priuatos, non est obscurum. Et
quia sororem Dionis Dion habebat,
instillabatur regi, non esse concedendam
nimiam potentiam affini, ne regnum ali-
quando concupisceret. Cum igitur tan-
dem vincerent sycophantiæ pellitur ex
regno Dion, frustra Platone omnibus
modis annitente, ne quid in talem ciuem
summa virtute & autoritate præditum,
iniuste constitueretur. Eiecto Dione
paulatim improborum potentia creuit,
& deprauari regis animus cepit. Forte
eo tempore Plato prædixit eclipsin futu-
ram. Ibi Aristippus qui, vna aderat, ait
se de significatione diuinaturum, ac io-
cans inquit, portendi inimicitiam inter
regem

regem & Platonem. Hoc ioco facere
aulæ mutationem Aristippus reprehendit,
sed illud fuit addendum, Dionysium
propter mutatos mores, regnum amis-
surum fuisse. Etsi autem tyrannus retine-
re Platonem arte conatur, tamen suspi-
cans Plato id quod erat, sibi propter Di-
onem non nihil esse periculi, auellit se
a Dionysio, quibus potest modis Dimit-
titur ergo non sine munere. Scribunt
enim octoginta talenta ei donata esse,
hoc est, octo, & quinquaginta millia
coronatorum. Redit igitur Athenas
atq; ibi scholas habet, versatur vna Dia-
on, & multi nobiles adolescentes Syracu-
sani, in quibus fuit Eudemus Aristotelis
amicus. Postea excusso Platone tyran-
nus grassari omni scelere cepit. Coniu-
gem Dionis nubere alteri cogit. Hęc fu-
it causa Dioni mouendi belli, in quo egre-
gie adiutus est a nobilibus ciuibus Pla-
tonis auditoribus. Ita Platonis schola de
tyranno iustas poenas sumpsit. Nam vt
futurum Plato prædixerat, Tyrannus
regnum amisit. Consenuit deinde Plato
non in ocio, sed quod est honestissimum
docendo

docendo ac scribendo excitauit optimas
rum artium studia. Habetis historiam
philosophi, quæ continet vere philoso-
phicum vitæ curriculum, cupiditate dis-
cendi adiit multas regiones longinquas,
inuexit in patriam optimas artes, excita-
uit studia, conflictatus est cum tyrannis.
Nam id quoque ad philosophum pertinet
Reliquit non solum scripta, sed etiam
discipulos, qui posteritatē erudierunt &
conseruarunt artes vitæ vtilis. Quod vi-
tæ genus huic anteferendū est: aut quod
munus in vita vtilius est societati homi-
num, quam munus docendi. Itaque re-
cte inquit philosophos, etsi non gerant
magistratus, & abstineant a forensibus
occupationibus, tamen eo iustos esse,
quia artes vitæ vtilis inquirant & tra-
dant. Non profecto melius meretur
de rep. ædilis qui molem aliquam ædifi-
cat, quam vir doctus, qui regit religio-
nes, qui ostendit, quid sit iustum, qui na-
turam rerum patefacit, ac remedia ne-
cessaria hominibus monstrat. Quare
etsi Plato suo quodam consilio non gef-
sit magistratus in patria, tamen de ciui-
bus

B

bus

uibus, imo de tota posteritate, genere
officij præstantiore optime meritus est.
Ac commemorat ipse causam, cur abstin-
uerit ab administratione ciuitatis, quia
presentem statum non probaret, & tam-
men tolerandum esse sentiret, quia vt
parentum, ita patriæ mores etiam pa-
rum commodi ferendi sint. Sed arbi-
tror, primum cladem patriæ & seruitu-
tem in causa fuisse, quo minus accederet
ad remp. deinde studia doctrinæ ani-
mum eius a ceteris occupationibus ab-
duxerunt, qua in re multo meliorem o-
peram reipub. ac vniuersæ posteritati
nauauit. Nunc aliquid addendum est
de eius scriptis, primum eloquentia tan-
ta est, vt longe antecedit omnes Græcos
& Latinos oratores, quorum extant li-
teræ. Nullius est oratio vberior ac splen-
didior. In alijs laudamus præcipue pro-
prietatem, in alijs nitorem, ac figura-
rum delicias, Plato quæ vult proprie
efferre, ita signate dicit, vt nihil aptius
cogitari possit. Rursus quibus vult adde
resplendorem & ornamenta, in his lon-
ge vincit varietate amplificationum & ve-
nusta

nuitate figurarum omnes oratores.
Itaque nonnulli dixerunt, Iouem, si
Græce locuturus esset, Platonis versus
oratione. Fuerunt paulo superiores
Platone Rhetores, Gorgias, Thrasyma-
chus & alij quidam, qui adolescentes exer-
cebant in dicendo. Nam ea disciplina præci-
pue tunc existimabantur iuuenes ad repu-
preparandi esse. Hos quia nihil tradebant ni-
si rhetoricos libellos & assuefaciebant iu-
uentutem ad inanem garrulitatem, sine
rerum doctrina, passim Plato false exa-
gitat. Nam cum nihil sit reipub. per-
niciosius, quam assuefieri tenera ingenia
ad Sophisticen Plato iure exarsit aduer-
sus eius a tatis Rhetores, quorum pale-
stræ tantum alebant Sophisticen. Re-
pressis igitur horum studijs, etiam eos
qui Rhetoricen profitebantur postea,
acuit & excitauit, primum vt fugien-
tes Sophisticen, locos caussarum vera
quadam ratione constituerent & argu-
menta ex negociorum fontibus sume-
rent, non peregrina aut poetica, sed ap-
ta & consentanea reb. de quibus dicen-
dum erat. Hi sunt orationis nerui sine
quibus etiam si bella & varie picta di-

B ij

cuntur

cuntur, tamen oratio & inanis & inepta est. Ac hos nervos secutæ sunt etiam in elocutione, multæ egregiæ virtutes, gravitas, & splendor, itaq; Demosthenis oratio cum rebus tum elocutione longe præstat veterum scriptis. Habent quædam lenocinia & flosculos Gorgiæ oratiunculæ sine veris argumentis, sine splendore, sine compositione, Lysiæ vero argumenta etiamsi sunt apta tamen sunt exanguia & sine nitore. Etsi autem compositio & ratio ornandi videtur ab Isocrate primum mutata, qui paulo fuit maior natu quam Plato, tamen non nihil & Platonis elocutionem profuisse posterioribus apparet. Consilia vero in inveniendis, nervi et amplificationes in Demosthene haud dubie Platonis doctrinam redolent. Nam Demosthenes non procul accersit argumenta aliena ab instituto, ut faciunt Sophistæ, sed ex negotiorum fontibus sumit proprias rationes, ut decet hominem eruditum, & has dialectice, pene ut fit in schola, magna arte contexit, ac plerunq; pugnans sententias non populares, sed, ut ita dicam, Scholasticas, id est ex doctrina quadam

grauissima erutas profert. Quid dubi-
temus igitur Demosthenem, non tan-
tum rhetorici libellis, sed hac eruditione
re doctrina expositum fuisse, ac signifi-
cat ipse se Platonis auditorem fuisse, de
cuius philosophia sic scribit ad amicum
quendam, Video te disciplinam colere,
& quidem Platonis, quæ vere detesta-
tur turpia lucra, & imposturas, & iubet
finem omnium actionum constituere,
virtutem ipsam ac iusticiam, qua doctri-
na institutos, nefas est fraudes struere
alijs, & non erga omnes esse iustos.
Hæc sunt Demosthenis verba, in quibus
honorificum Platoni testimonium
tribuit. Nec vero vulgaris prudentiæ fu-
it, videre quid illa prior Sophistica Gora-
giæ & similium, haberet vicij, & cur-
sum studiorum totius sui seculi commu-
tare. Magni ea res ingenij & heroici sig-
nificatio fuit, Vidit arma dari iuueni-
bus ad mouendas respub. cum non fre-
narentur ingenia grauiore doctrina, sed
vna laus esset, dicendo conturbare, &
concutere leges, & alias causas. Quare
hortator Græcis fuit ad aliud doctrinæ

B iij genus

*Corfay
v. 10. 11.*

ota
in
gra
ora
pre
a
ati
en
ar
nt
em
ab
uit
ni
po
ina
De
ri
nes
ab
ne
io
nas
ar
en
m,
am

genus colendum, vtile moribus & pa-
ci. Hanc suam sententiam non obscu-
re ostendit, in interpretatione Delij ora-
culi. Fessæ enim Græcæ ciuitates diutur-
no & luctuoso bello, quod inter se gere-
bant, consuluerunt oraculum in Delo,
quibus modis Deus placandus esset, vt
Græciam presentibus malis liberaret.
Hic cum Deus respondisset Aram in de-
lo rotam, quæ erat figuræ cubicæ, dupli-
candam esse, Græci addunt aliam mo-
lem pari magnitudine & efficiunt
τετραγωνον, in quo longitudo vincebat
latitudinem. Postea interrogant, an ri-
te oraculo paruerint, Apollo negat, Qua
re percussi suspicantur aliquid arcani hoc
in uolucro significatum esse, ac interpre-
tem oraculi excellentē ingenio & doctri-
na querendum esse censent. Deferunt
igitur oraculum ad Platonem, qui osten-
dit eis erratum in duplicanda ara, quod
pro cubica fecissent τετραγωνον, & do-
cet quomodo cubus duplicandus sit
quesita diametro cubi. Monet autem
Græcos non molem aræ magnopere
Deo curæ esse, nec placari Deum lapide-
dum

dum strue, sed tecte significari alia melio-
ra studia Græcis colenda esse, videlicet
philosophiam. profuturam ad flecten-
dos animos, ad modestiam, iusticiam, &
amorem publicę tranquillitatis. His
studijs excitandis nusquam Platonis ope-
ra defuit. & vt Iuuenes eloquentię cupi-
dos moneret, non ad populares tumul-
tus exercendam esse facundiam, sed ad
aliū honestiorem vsum inquit, Elo-
quentię finem esse, non vt homines de-
lectet, sed vt Deo grata dicat. Hoc præ-
ceptum vtinam infigant animis adoles-
centes, vt cum cogitabunt, hunc tantum
finem horum studiorum sibi propositum
esse, vt oratione gloriam Dei illustrent,
multo diligentius se ad tam præclarum
opus preparēt, deinde videant etiā quam
turpe sit conferre eloquentiam ad parasit-
ticam, ad scurrilem maledicentiam, ad
calumniandas honestas artes, ad inflam-
manda odia aduersus Christum. Hęc
qui faciunt, vt re ipsa morem diabolicum
imitantur, ita non eloquentes, sed diabo-
li iure vocandi sunt. Nec vero pauci sunt
tales in his publicis discordijs. Est enim

B iij plusquam

plusquam verum, quod ait Menander.
ὁ βίος μάλιστα τοῖς πονηροῖς ἠδεται
πραττῆ δ' ὁ κόλαξ ἄριστα πάντων δὲν περὶ
ὁ συκοφάντης, ὁ δὲ κακοήθης τρίτατος.

Et aluntias pestes illi, qui coercere
maxime debebant, verum hæc querela
fortassis non est huius loci, Redeo igitur
ad institutum. Vt Horatius, Pindarum
laudans inquit.

Multa Dirceum leuat aura Cygnum
Tendit Antoni quoties in altos
Nubium tractus.

Ita profecto hic Cygnus, Plato videlicet
diuinum quiddam canens, omnes orato-
res eloquentia vicit. Passim in Cicero-
ne, non modo in philosophicis scriptis,
sed etiam in forensibus actionibus com-
parent ornamenta ex Platone decerpta
plurima, Et quidem Cicero prædicat se
in Academia oratorem factum esse,
poterimus igitur & nos ab eo multa or-
namenta mutuari. Sed desino de Elo-
quentia dicere, quæ summorum oratorum
testimonijs satis celebrata est, Ingens au-
tem decus est in homine Eloquentia.
De rebus ipsis & genere philosophiæ
magnæ

magnæ sunt controuersia inter doctos.
Primum illud constat Platonem non
scripsisse ordine integras artes, sed liberis
oribus disputationibus alias de alio loco
quid probaret, aut quid non probaret
ostendisse. Multæ etiam sunt vt hominis
ingeniosi & eloquentis qui quidē & na-
tura fuit σκωπτικὸς, ironica & figuratæ
disputationes, qualis est cum ludens disse-
rit omnes magnos viros bene meritos
de re publica iuste plecti a suis ciuibus
quia beneficijs suis vulgi cupiditates
& licentiam auxerint. Est & πολιτεία,
in qua fingit communem rerum vo-
sum, prorsus Ironica, voluit enim falsè
& figurate infinitam rapacitatem po-
tentum taxare. De Ideis quæ deliramen-
ta finxerunt indocti, cum genus sermo-
nis grandius in Platone non essent asse-
cuti, nec vidissent Ideas ab iplo dici ima-
gines ac noticias eruditorum quas in
mentibus concipiunt, hoc est, ipsas de-
finitiones aut demonstrationes. Cum igi-
tur eam quam toties prædicat Metho-
dum non sepe adhibeat, & euagetur ali-
quando liberius in disputando, quedam
etiam figuris inuoluat ac volens occulte

B v

ter deniq; cum raro pronunciet, quid sit
sentiendum, assentior adolescentibus po-
tius proponendum esse Aristotelem,
qui artes, quas tradit, explicat integras &
methodum simpliciore, ceu filium ad
regendum lectorem adhibet, & quid sit
sentiendum plerunq; pronunciat. Hæc
in docentibus, vt requirantur multæ gra-
ues causæ sunt. Vt .n. fatis dentib. dra-
conis a. Cadmo, seges exorta est armato-
rum, qui inter se ipsi dimicarunt, ita si quis
ferat ambiguas opiniones, exoriuntur in-
de variæ ac perniciosæ dissensiones. Pau-
lo ante hanc ætatem Bessarion & Trape-
zontius hostiliter inter se dissenserunt,
cum hic Aristotelem, ille Platonem ante-
ferret. Id certamen diremit Theodorus
Gaza, inquiens suum cuiq; locum tribu-
endum esse. Ita lectionem Platonis mul-
tum profuturam esse, si quis in Aristote-
le recte institutus, postea Platonem legat
Nam cum afferet lector Aristotelicam
methodum, facile quasi intra certas me-
tas includet eas res, quæ apud Platonem
late dissipatæ sunt. Et hanc fuisse Aristo-
teli causam arbitror, cur methodum a-
deo exiliter consecraretur, vt ea quæ a

Platone acceperat, collecta, & quadam
œconomia atq; ordine distributa, poste-
ris integre traderet, etsi quedam limare
etiam ac corrigere voluit. Rerū tamen in
summa nō magna est dissimilitudo. Nec
difficile est prudentibus videre, vter in
qua parte preestet. Quanc̄q; .n. dicar inep-
tus, qui velut Midas de Apolline & Pa-
ne sibi iudiciū sumpsit, ita ego de duobus
prestantissimis philosophis iudicare aus-
sim, tamen ostendere adolescentibus vti-
le est, quid autores, qui proponi solent,
profiteantur. Vberiora sunt ea, quę de ci-
uitatum administratione Plato scribit &
sunt ornata mirifico splendore orationis.
Et cum dissimiles libros scripserit, politi-
an, & librum de legibus, in altero liberi-
us lusit, sed in libro de legibus simpliciter
& sine ænigmatibus suam sententiam
exposuit & precepta collegit vtilia ad gu-
bernationem ciuitatum, ex quibus tanq̄
ex fontibus multa iurisconsulti Romani
hauserūt. Apparet .n. in multis legib; au-
tores pene verba Platonis describere, de
stupro vi facto, sancit plato, vt stupratorē
interfici liceat, non solum ab illis quib.
vis

vis, infertur, sed etiam à patre, fratribus
aut filijs Id lex imitata de Raptoribus nō
tantū patri sed etiam ceteris propinquis
potestatem facit interficiendi raptoris.
Sed exemplorum commemoratio lon-
gior est, quam vt conueniat huic tempo-
ri, imo iuriconsulti tantum huius scrip-
toris auctoritati tribuerunt, vt eius verba
etiam legibus inseruerint, vt in titulo, de
Nondinis recitatur sententia quæ ad-
probat honestam negociationem quan-
quam καπηλευτικήν. Cæterum plurimas
sententias Cicero ex omnibus Platonis
disputationibus de imperiorum vicibus
et gubernatione recitat. Multa ornamen-
ta & Aristoteles ex Platone decerpfit,
quæ adhibita methodo explicat. Nam
diuisiones iusticiæ, quæ sunt admodum
vtilis, sumpsit a Platone, easq; magis inclu-
sit dialecticis metis, Platonis etiam inuen-
tum est, discrimen specierū iusticiæ, iux-
ta proportionem Arithmetica & Geo-
metricā. Verū in Aristotele dialectica in-
tegra est. Et Physica sūt eruditius inchoa-
ta ab ipsis Laribus, vt ita dicā hoc est a pri-
mis initijs & perducta ad descriptio-
nem

nem naturæ animalium . Ethica etiam
simplicius traduntur. Amemus igitur vs
trunq̃, & cum in Aristotele mediocriter
versati fuerimus, alterum etiam propter
politicas materias, & propter eloquenti
am legamus. Habet suos quosdam lo
cos, propter quos eruditos delectare po
test. Disputat enim satis grauiter de im
mortalitate animorum humanorum, &
philosophiæ finem vbiq̃ constituit agni
tionem Dei sicut inquit in quadam epi
stola. Ita recte philosophabimur, si De
um agnosceremus, vniuersæ naturæ patrē,
causam & gubernatorem esse, eiq̃ iuste
viuentes obtemperabimus. Hanc vnam
ait, non *αμουσομωαιδία* esse, & veram
philosophiam. Et quia videbat hæc de
rideri ab atheis, confirmat lectores, in
quiens non satis esse, sic sentire, sed etiam
animos ita confirmandos & corroboran
dos esse, vt contemnere eos possimus,
qui nos ita sentientes, derident. Vidit
enim philosopho hac fortitudine o
pus esse, ne se improborum iudicijs a re
cta sententia depelli sinat. Etsi autem has
Platonis cogitationes, & ipse amo ac
suspicio,

suspicio, tamen error illorum acerrime reprehendendus est, qui propterea confundunt Platoniam philosophiam & Euangelium. Hæc confusio generum doctrinæ eruditis cauenda & detestanda est, ac videndum quis locus philosophiæ tribuendus sit. Dei dona sunt omnes bonæ artes, sed suum singulæ locum teneant. Vera philosophia, hoc est non deerrans a ratione, & a demonstrationibus, est quædam noticia Legis diuinæ, agnoscit esse Deum, & iudicat de moribus ciuilibus, videt hoc discrimen honestarum, & turpium diuinitus nobis institutum esse, iudicat puniri atrociter scelera a Deo, habet etiam quasi præfagium aliquod de immortalitate. Neque tamen illa videt aut docet, quæ propria sunt Euange, ij, videlicet remissionem peccatorum gratis donandam propter filiū Dei. Hęc noticia non est orta ab humanis mentibus, imo procul extra conspectum rationis humanæ posita est, Sed filius Dei qui est in sinu patris eam patefecit, vt alias copiose dicitur. Quare prudentia adhibenda est in discernendis doctrina
rum

rum generibus & explodendi sunt inep-
ti illi, qui offundunt caliginem Euangelio
imo obruunt ac delent Euangelium
cum transformant in Platoniam phi-
losophiam. Magis etiam taxandi sunt,
qui ne Platonem quidem intelligentes,
eius figuris deprauatis, monstrosas opi-
niones genuerunt, easque in Ecclesiam
sparserunt, ut Origenes, & post eum alij
multi fecerunt, flagitiose, n. contaminata
est doctrina Christiana, veteribus illis te-
poribus inepte admixta Platonica phlo-
sophia. Hec breuiter adieci, Vt enim
collatio doctrinarum aliquid lucis
adfert studiosis, ita Ecclesie
plurimum refert, cauere
ne doctrinarum
genera con-
fundan-
tur.

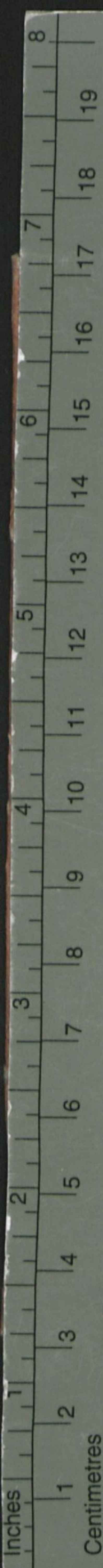
DIXI.

AK 70 407

XIIA2A26

na

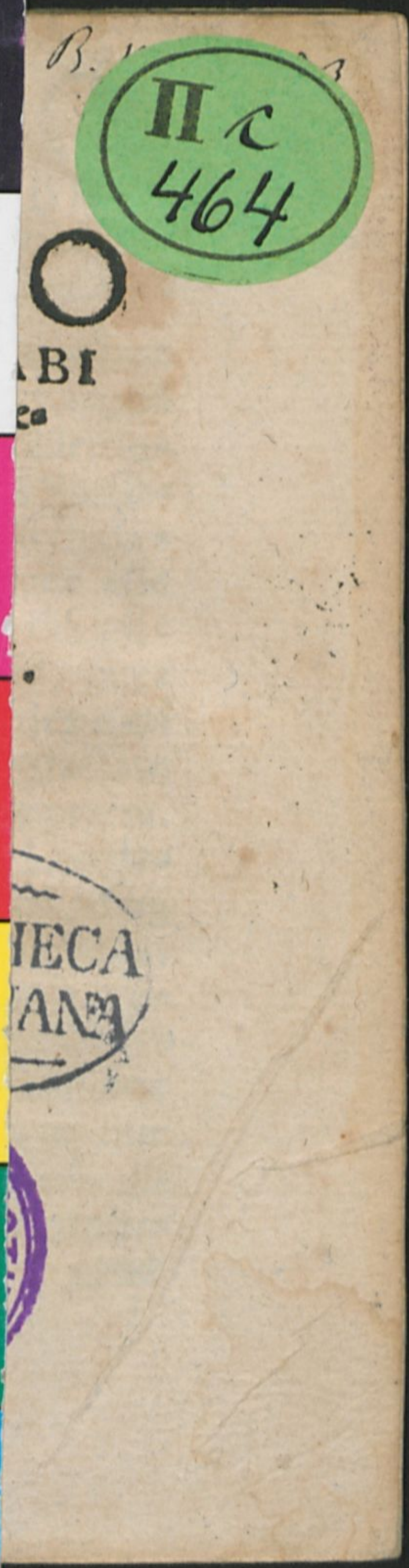




Farbkarte #13

B.I.G.

Blue	Cyan	Green	Yellow	Red	Magenta	White	3/Color	Black
------	------	-------	--------	-----	---------	-------	---------	-------



B. 10 13

II c
464

BI

MECA
ANA

